

Filippenzen

Door: D.T. Brinkman

Inleiding

De brief aan de Filippenzen, geschreven door Paulus en Timoteüs tijdens Paulus' eerste gevangenschap (+/- 60-61) is een bijzondere brief aan een bijzondere gemeente.

De brief is geschreven ongeveer 10 jaar nadat Paulus de gemeente heeft gesticht ^{Hand. 16}. Het was de eerste gemeente in Europa (Macedonië, een Romeinse kolonie). Lydia de purperverkoopster en de gevangenebewaarder van Filippi waren onder de eerste bekeerlingen. De eerste voorganger van de gemeente was Lukas; hij diende de gemeente zes jaar. Het is mogelijk dat Lukas (oorspronkelijk) woonde in Filippi, maar hierover hebben we verder geen gegevens.

We zien wel in Handelingen dat op zeker moment Lukas niet meer spreekt over Paulus en zijn metgezellen als "zij" maar ^{Hand. 20} over "wij"; vanaf dat moment voegde Lukas zich dus bij het gezelschap van Paulus – nadat Paulus Macedonië voor de tweede keer doorreisde ^{2 Kor. 2:12,13}. Dit was ongeveer zes jaar nadat hij de gemeente had gesticht. Het verslag van Lukas wordt vanaf dat moment dan ook een 'ooggetuigenverslag' van de hand van Lukas.

Filippi is genoemd naar koning Filippus van Macedonië. Zijn zoon was de bekende Alexander de Grote die een groot deel van de wereld veroverde.

Paulus schrijft in Fil. 4:10, 11 dat hij zeer verblijd is over de belangstelling die de gemeente in Filippi toonde voor hem en zijn medebroeders; hij wist dat ze belangstelling voor hem hadden en ook grote liefde (meerdere malen hadden ze hem financieel ondersteund; toen hij in Tessalonika en in Korinthe was) maar ook dat ze vaak niet in de gelegenheid waren die tot uitdrukking te brengen.

Nu echter –tijdens zijn gevangenschap- toonden ze (wederom) op een moment in zijn leven dat hij het hard nodig had –tijdens zijn gevangenschap- weer hun liefde; niet alleen in woord, maar ook in daad: door een financiële bijdrage waarmee hij zijn financiële verplichtingen (hij huurde zelf een woning in Rome) kon voldoen en kennelijk zelfs óverhield want "nu is alles voldaan en ik ben rijkelijk voorzien" ^{Fil. 4:18}.

De gift van de Filippenzen werd hem gebracht door Epafroditus – een tocht die deze broeder bijna het leven had gekost; hij was namelijk ziek geworden, zo ziek dat hij 'de dood nabij' was ^{Fil. 2:27, 30}. Paulus stuurt Timoteüs –die een grote liefde voor deze gemeente had- ^{Fil. 2:19-22} en deze Epafroditus samen (terug) naar hen met zijn brief. Hij vermeldt daarbij expliciet dat Epafroditus zijn leven in de waagschaal heeft gesteld "om het werk van Christus" en zegt de gemeente: "houdt mannen zoals hij in ere". Het is immers zo dat gelovigen als Epafroditus de drijvende krachten zijn, die een gemeente, dé gemeente, "overeind houden"; de geschiedenis heeft dit laten zien. Soms belast met eenvoudige taken –het brengen van geld, een brief- maar deze taak tot de dood er (bijna) op volgt uitvoeren. Bedenk: als een man als Epafroditus zich niet zou hebben ingezet voor de Here, hadden wij dan als gelovigen de beschikking gehad over deze brief? Dan was deze brief mogelijk nooit geschreven en Paulus niet meer in staat geweest om zijn werk voort te zetten omdat hij zijn huis niet meer kon betalen...

Zo kunnen, zie ook verder, de méést eenvoudige taken, getrouw uitgevoerd -zonder dat de betreffende broeder of zuster op dat moment weet of kan overzien wat de uitwerking er van zal zijn-, er toe leiden dat er uiteindelijk zéér grote dingen door de Here gedaan kunnen worden!

Inhoud (kern) van de brief

Over de gevangenschap van Paulus in Rome is niet veel bekend; Handelingen 28:30-31 sluit af met de opmerking dat Paulus “de volle twee jaar” in zijn eigen gehuurde woning in Rome bleef, en dat hij iedereen daar ontving die tot hem kwam om hen te onderwijzen.

Deze brief bevat als enige brief meer detailinformatie over deze periode. Nadat hij in het eerste hoofdstuk zijn dankgebed aan God uitspreekt en hen laat weten dat hij ze “op het hart draagt” en ze prijst vanwege het feit dat zij zijn deelgenoten zijn tijdens zijn gevangenschap vertelt hij in Fil. 1:12-30 over zijn gevangenschap en de gevolgen er van. We lezen hier onder andere dat Paulus hierdoor de kans heeft gehad aan het hof van de Keizer (Nero) duidelijk te maken dat hij gevangen is vanwege het Evangelie.

Romeinse soldaten – opwekking in Rome

Ook een groot aantal van de gevangenbewaarders hebben het Evangelie gehoord; in Rome was namelijk een speciale groep bewakers -9000 personen- die dienst deden als bewakers van hen die het Romeins burgerschap hadden, zoals Paulus. Zij werden wanneer zij een Romein in voor- of huisarrest moesten bewaken vastgeketend aan de gevangene.

In de NBG-Bijbel is dit niet terug te vinden; we lezen: “aan het gehele hof en al de overigen” ^{Fil. 1:13}. Het Boek heeft hier staan: “Allen hier, ook de soldaten, weten dat ik vanwege mijn geloof in Christus gevangen zit”. De SV spreekt over ‘het rechtshuis’ en ‘de anderen’. De NASB¹) vermeldt

“my imprisonment *in the cause of Christ* has become well known throughout the whole ***praetorian guard***”.

Ryrie zegt hier over:

“Deze groep bewakers [...] had het Evangelie gehoord via hun verschillende leden die dienst hadden gedaan bij het bewaken van Paulus en aan hem geketend waren – een [*letterlijk*] geboeid publiek tijdens zijn Evangelieprediking”.

De soldaten konden letterlijk en figuurlijk geen kant op als Paulus aan zijn bezoekers of aan hen persoonlijk de reden van zijn gevangenschap vertelde en het Evangelie aan hen predikte.

Veel van deze speciale soldaten raakten dus bekend met het Evangelie en er zullen er ook velen zijn geweest die dit Evangelie met blijdschap hebben aanvaard; de gemeente van Rome –*er was dus al een gemeente in Rome voordat Paulus daar kwam, mogelijk door andere evangelisten gesticht of door gevluchte Christenen van elders*- werd daardoor ook gesterkt.

Er kwamen soldaten tot geloof, met hun gezinnen, vrienden, collega’s e.d. – een wel zéér bijzondere vorm van Evangelisatie vond plaats met als gevolg een “opwekking” in Rome. Niemand zou dit ooit zo hebben kunnen bedenken; en we zien dan ook dat God wonderlijk gewerkt heeft door de gevangenschap van Paulus heen.

De soldaten zullen ook eerder geneigd zijn geweest het Evangelie aan te nemen van iemand die Romeins burger was dan van anderen. Paulus gevangenisbediening bracht vrucht voort, zo schrijft hij ^{Fil. 1:22}. Het is dus ***meer dan aannemelijk*** dat onder deze wachters in Rome, deze gevangenbewaarders, een ***groot aantal tot geloof is gekomen***. Het is daarom ook dat Paulus kon zeggen dat: “***hetgeen mij wedervaren is veeleer tot bevordering van de evangelieprediking heeft gestrekt***” ^{Fil. 1:12}.

¹ Ryrie Study Bible ‘expanded edition’ met NASB-vertaling

Vervolg als gevolg van de opwekking

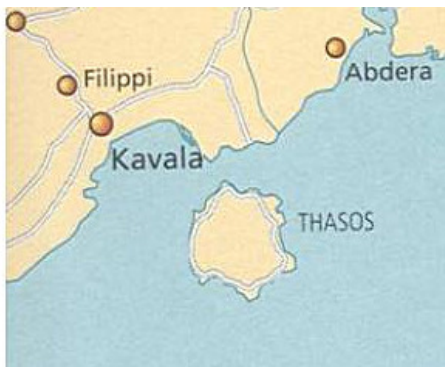
Ook aan het hof van Nero was het Evangelie gebracht door Paulus' getuigenis. Toen Nero, of door zijn schuld, in 64 n.Chr. de stad grotendeels platbrandde gaf hij de Christenen de schuld hiervan. Met als gevolg dat er zware vervolging uitbrak.

Gezien vorenstaande kunnen we vaststellen dat er inmiddels veel Romeinen tot het Christendom bekeerd waren – zelfs hooggeplaatste Romeinen; dit tot grote ergernis van de keizer, immers: daardoor 'aanbad' men hem niet meer? Wees men de decadente levensstijl van de Keizer en zijn hofhouding af? En deed men niet meer mee aan de afgoderij.. Misschien begon het zelfs wel politieke invloed te krijgen in de senaat van Rome.

De schuld voor de brand op de Christenen schuiven loste daarmee in Nero's ogen "zijn probleem" op... hij had een excuus om de steeds groter wordende groep "religieuze lastpakken" uit de weg te ruimen door ze voor de leeuwen te gooien of te kruisigen. Uit de geschiedenis is bekend dat er vele Christenen op die manier de dood vonden!

De 'gezindheid van Christus'

Paulus heeft op de gemeente te Filippi eigenlijk niets aan te merken, "alleen", 1:27vv, dat zij eensgezind moeten blijven. Dat ze één in geest, één van ziel zijn. Niet dat er op dat punt een probleem is –al wijst hij wel twee zusters ^{Fil. 4:2,3} die onderling kennelijk onmin of meningsverschillen hebben terecht- maar, de éénheid die er in de gemeente is en moet zijn is een 'wapen' in de strijd tegen hen die de gemeente vijandig gezind zijn. Dat niet alleen, het zou Paulus blijdschap over deze gemeente 'volkomen' maken zegt hij, oftewel: perfect ^{Fil. 1:28, 2:2}.

De 'gezindheid van Christus' is dus: éénheid. Zie in dit verband ook de bespreking van de brief aan Efeze. Ook in deze brief, net als Efeze, nadrukkelijk de oproep van Paulus om hun behoud te blijven 'bewerken'; om niet afvallig te worden ^{Fil. 2:12}.

Kennis van Christus

Kennelijk waren er ook in deze gemeente gelovigen die probeerden de Judaïstische leer te brengen; maar Paulus is 'recht-toe, recht-aan': hij acht dit alles schadelijk, het was schade voor hemzelf (geweest) en ook voor de gemeente als zij daar gehoor aan geven.

De kennis van Christus Jezus gaat de Judaïstische opvattingen, leer en gebruiken ver te boven ^{Fil. 3:3-4:1}. Hij wijst de gemeente er op dat allen, "die volmaakt zijn" moeten vergeten wat achter hen ligt, en zich moeten uitstrekken naar wat voor ze ligt; dat ze net als Paulus en de andere broeders die net als hij wandelen in hun (geestelijke) leven en zich moeten richten op dat Hemelse Koninkrijk. Want, Fil. 3:19, 20,

"wij zijn burgers van een rijk in de Hemelen, waaruit wij ook de Here Jezus Christus als verlosser verwachten, die ons vernederd lichaam veranderen zal, zodat het aan Zijn verheerlijkte lichaam gelijkvormig wordt".

Als de gelovige zich daar op richt, het hemels burgerschap, navolgen van Christus, éénsgezind zijn en uitzien naar de Hemelse toekomst dan is er geen plaats meer voor het letten op eigenbelang ^{Fil. 2:4} of onderlinge meningsverschillen over het houden van wetten en regels of over meer banalere zaken. Immers; God zelf kwam, in Christus, om de 'gestalte van een dienstknecht aan te nemen' ^{Fil 2:5-7} om Zichzelf te laten vernederen tot de dood aan toe; een dood aan het kruis: de plaats waar moordenaars, rovers en dieven hun straf voltrokken kregen. Dáár hing Hij, de Eeuwige, aan het vloekhout.

Verstoten en verlaten door de mensheid, door het door Hemzelf uitverkoren volk, dat Hij uit Egypte had geleid. Verworpen. En Hij liet dit alles gebeuren uit liefde voor diezelfde mens, voor Zijn schepping, zodat wij als mensen weer in een reïne relatie met Hem konden komen. En dat was nog niet alles - Christus werd verhoogd en laat ons zelfs délen in Zijn verhoging; Hij gaf ons, die het totaál niet verdienden –integendeel, gezien de verwerping tot de dood- zelfs een plaats samen met Hem in de Hemelse gewesten.

Wie dit op zich in laat werken beseft wat Paulus hier bedoelt; dat het toch **totaal absurd** is dat wij ons als mensen dan nog druk lopen te maken over de plaats waar wij zitten in de samenkomst, of over onderlinge geschilletjes en "zij heeft dit gezegd en hij heeft dat gezegd"? Als uitverkoren, Heilig, volk, dienen we ons daarom te bekeren van die onzin en ons volledig te richten op Christus Jezus – Hem danken, loven en prijzen voor Zijn Werk!

Verblijdt u! Verblijdt u!

Het is ook daarom dat Paulus zegt dat we blij moeten zijn, dankbaar moeten zijn, ons in geen ding bezorgd moeten maken maar alles bij de Here moeten brengen in gebed; met smeking en dankzegging ^{Fil. 3:1, 4:4-6}. Iets wat hij kennelijk eerder heeft geschreven (deze brief is ons niet bekend), en het niet erg vindt het nogmaals te schrijven want het is bekend voor hen en voor hem niet verdrietig, integendeel.

De trouwe metgezel

In Hoofdstuk 4 tenslotte gaat Paulus in op een aantal praktische zaken, dankt de gemeente zeer uitgebreid voor hun hulp en het feit dat ze aan hem denken en vermaant de twee zusters in de gemeente –die trouwe strijders waren geweest in de verkondiging van het Evangelie- om met elkaar éénheid te zoeken.

Hij vraagt de 'trouwe metgezel' ^{Fil. 4:3} hen daarbij behulpzaam te zijn. De naam van de trouwe metgezel wordt niet genoemd. Maar aangezien Lukas de voorganger van de gemeente was en tevens een trouwe metgezel van Paulus, daarbij opgeteld dat hij niet bij de 'groet' wordt genoemd, is het redelijk aannemelijk dat hij hiermee Lukas bedoeld die, kennelijk, op dat moment weer in Filippi was. Misschien om zijn oude gemeente te bezoeken? Of om zijn Evangelie en de Handelingen aan te bieden aan Teofilus? We weten het niet.

Het huis des Keizers

Eerder wees ik op de 'opwekking' in Rome onder de soldaten en het feit dat er vele Romeinen tot geloof kwamen door Gods wonderbare en wonderlijke voorzienigheid. In de afsluiting van deze brief zien we dit bevestigd; "U groeten al de heiligen, ingezonderheid die aan het huis des keizers verbonden zijn"! Zoals gezegd was het Evangelie aan het hof van de Keizer gepredikt door Paulus –middels zijn verdediging- en tevens aan de soldaten die om beurten áán hem waren vastgeketend. Dit was niet zonder uitwerking gebleven; Rome was een stad geworden waar vele Romeinen tot het Christendom waren bekeerd; niet alleen Joden, of de sociaal lagere klassen, nee: tot in de hofhouding waren er velen die de Here Jezus hadden aanvaard als hun redder en verlosser. We kunnen ons nauwelijks een beeld vormen hoe dit allemaal gebeurt is; het siert Paulus dat hij hier verder geen 'grote verhalen' over ophangt. Lukas, de geschiedschrijver, was er niet bij. We hebben geen verdere bronnen behalve .. dat er nog steeds stille getuigen zijn in bijvoorbeeld de catacomben van het oude Rome – de merktekens die naar de (geheime) plaatsen van samenkomst voerden.

Paulus was, net als Epafroditus, gehoorzaam aan de Here en deed wat hij moest doen; prediken waar hij ook maar de gelegenheid kreeg. En deze prediking heeft vrucht gedragen, geen 30, 60 of 100-voud maar, door alle eeuwen heen, **miljarden-voud!** Voor hem gold dat hij nooit heeft kunnen weten of vermoeden wat de uiteindelijke uitwerking van zijn prediking en zijn brieven is geweest; van zijn gehoorzaamheid, tot in de dood, aan zijn Heer en Heiland.

Slotopmerkingen

Wanneer wij nu terug zien naar deze broeders uit het begin van de Gemeente van Christus mogen we inderdaad zien dat wanneer Paulus schrijft dat wij hem en de andere broeders moeten navolgen in zijn navolging van Christus ^{Fil. 3:17}. We kunnen nu, naar ik hoop, zien waarom hij dit –profetisch- schreef; zonder de trouw, *trouw tot de dood*, van Paulus, Epafroditus, Petrus, Johannes en vele andere (naamloze) broeders en zusters was de Gemeente van Christus nu niet meer hier geweest. Onze slappe instelling, ons westerse consumentisme, onze onderlinge verdeeldheid, onze luiheid.. wat zal dat opleveren? Bouwt dat het lichaam van Christus op? Of zijn wij, als Christenen, bezig het Evangelie van Christus Jezus, het Lichaam van Christus, te schaden? Laat ons daarom inderdaad het spoor van Paulus volgen:

“Maar hetgeen wij bereikt hebben, in dat spoor dan ook verder!” ^{Fil. 3:16}

Want alleen dan kunnen we ons -samen met Paulus en zijn geliefde Fillippenzen- verblijden, juichen, oprecht blij zijn, in de Here!